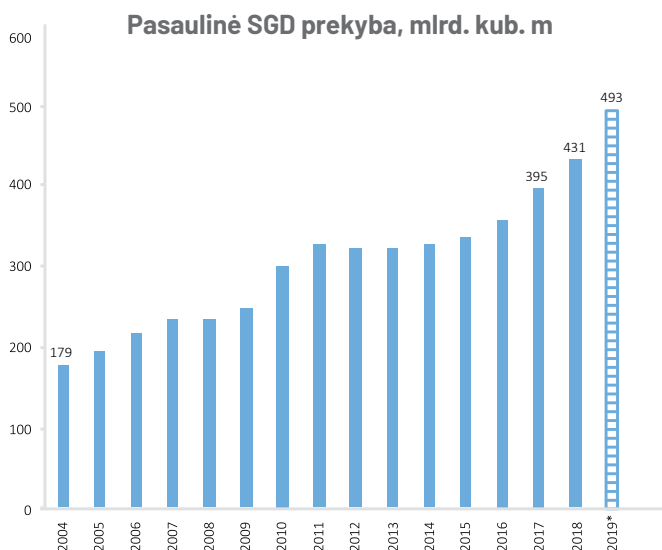

Europos gamtinių dujų
ir pasaulinės SGD
rinkos apžvalga
2018 m.

SGD RINKOS APŽVALGA 2018 METAI

Pastarieji metai ne kartą kėlė nuostabą SGD rinkos dalyviams. Prekybos apimtys rinkoje augo ketvirtus metus iš eilės po 2011–2014 metų stagnacijos, tačiau kiek mažesniu tempu nei buvo prognozuota 2018 metų pradžioje. Preliminariais „ICIS Energy“ agentūros duomenimis, pasaulinė SGD gavyba padidėjo apie 26 mln. tonų SGD, arba 9 proc. iki 316 mln. tonų SGD (431 mlrd. kub. m.). Truputį mažesnę gavybą nei prognozuota lėmė Australijos „Ichthys“ ir „Prelude“ bei JAV „Cameron LNG“ ir „Freeport LNG“ projektų vėlavimas ar atidėjimas 2019 metams. „ICIS Energy“ prognozuoja, kad šiemet pradėjus veikti naujiems projektams JAV ir Australijoje SGD gavybos augimas sieks net 361,5 mln. tonų SGD (493 mlrd. kub. m.). Šie metai taip pat svarbūs SGD ateities pasiūlai, mat laukiama sprendimų, ar investuoti į naujus terminalus, kurie galėtų pradėti veikti po 2023 metų.

Paklausą augino Kinijos apetitas

Daugiau nei pusę viso praėjusių metų SGD (apie 16 mln. tonų SGD) priaugio sukūrė Kinija, kuri importavo 54 mln. tonų SGD, arba 42 proc. daugiau nei 2017 metais. Tokį tempą Kinija palaiko jau trečius metus iš eilės vykdydama „blue skies“ aplinkosaugos politiką, kurios tikslas mažinti oro taršą, palaiapsniui keičiant anglį į dujas bei atsinaujinančius energijos šaltinius. Kinijos gamtinių dujų vartojimui augant po 8 proc. kasmet (apie 35–40 mlrd. kub. m.), o vietinei dujų gavybai plečiantis lėtesniu tempu, tikimasi, kad SGD Kinijai ir toliau išliks pagrindine alternatyva, siekiant subalansuoti augantį dujų poreikį. Vis tik, analitikai perspėja, kad SGD infrastruktūros apribojimai tokį įspūdingą Kinijos apetitą gali apriboti jau po 2020 metų.

2018 metų rugpjūtį Kinija turėjo 19 SGD importo terminalų, galinčių priimti iki 60 mln. tonų SGD (81 mlrd. kub. m.) per metus. Skaiciuojama, kad iki 2020 metų Kinijos SGD importo infrastruktūra išsiplės iki 70 mln. tonų SGD (95 mlrd. kub. m.).

Kinija buvo ne vienintelė pernai didinusi SGD kuro vartojimą. Pietų Korėjos SGD importas didėjo 6,5 mln. tonų SGD, tai yra 17 proc. daugiau nei 2017 metais. Kitų Azijos šalių SGD importas pernai taip pat augo. Vien Pakistano ir Bangladešo metinis SGD poreikis papildomai išaugo 3 mln. tonų SGD daugiau nei 2017 metais. Tuo metu, Japonijoje SGD importas krito 1 proc. iki 83 mln. tonų SGD. Tai lėmė padidėjęs veikiančių branduolinių reaktorių skaičius – nuo 3 praėjusių metų pradžioje iki 9 metų pabaigoje.

Europoje, nepaisant mažesnio SGD poreikio 2018 m. I–III ketvirtį, bendras metinis SGD importas buvo apie 4 mln. tonų didesnis, palyginti su 2017 metų importu. Pernai Europa importavo iš viso 43 mln. tonų SGD, o didžiausią alki demonstravo paskutinį 2018 metų ketvirtį, kuomet daugelis Europos SGD terminalų pasiekė šešerių metų išdujinimo lygio rekordą. Tuo metu Europa įtvirtino savo kaip pasaulinės SGD rinkos balansuotojos vaidmenį, esant SGD pertekliui rinkoje.

Seniai matyto ir netikėto SGD atplūdžio į Europos dujų rinkas priežastis – stiprus Azijos momentinių SGD krovininių kainų kritimas – nuo 33 Eur/MWh rugsėjį iki 25 Eur/MWh gruodžio viduryje. Europa, dėl stabilus kainų lygio rugsėjo ir spalio mėnesiais, tapo pelningesne rinka SGD siekiantiems parduoti rinkos dalyviams. Aukšti momentinių SGD krovininių transportavimo kaštai paskutinį praėjusių metų ketvirtį, siekė 125'000–180'000 JAV dolerių per parą, taip pat prisidėjo prie „laisvų“ SGD krovininių nukreipimo į Didžiosios Britanijos, Belgijos, Nyderlandų ir Prancūzijos terminalus. Verta paminėti Lenkiją, kuri, persiderėjusi ilgalaikę sutartį su Kataru, pernai padidino importą iki 2 mln. tonų SGD.

Pagrindiniai SGD eksportuotojai Europoje pernai buvo Kataras, Rusija su Jamalo SGD terminalu priešakyje, Nigerija ir JAV. Verta pabrėžti, kad lapkritį Rusija pirmą kartą istorijoje tapo antra pagal dydį SGD eksportuotoja į Europą po Kataro, mesdama rimtą iššūkį kitiems rinkos dalyviams – pirmiausia JAV. Pastarajai Europa tapo itin svarbia rinka po to, kai pernai rugsėjį Kinija įvedė muitus JAV kilmės SGD importui. Ir nepaisant to, jog pernai JAV eksportavo didžiausią savo šalies istorijoje SGD kiekį iš „Sabine Pass“ ir „Cove Point“ terminalų, o Kinija importavo rekordinius SGD kiekius į savo terminalus, antroje praėjusių metų pusėje Kiniją pasiekė tik 6 SGD kroviniai iš JAV palyginti su 25 SGD kroviniais atitinkamu laikotarpiu 2017 metais.

Centrinėje ir Pietų Amerikoje SGD importo lygis pernai išliko panašus kaip 2017 metais – apie 17 mln. tonų SGD. Nors Brazilijos metinis SGD poreikis išaugo 24 proc., šį apetito padidėjimą numalšino Argentina, kuri didino dujų gavybos apimtis. 2019 metais Argentina planuoja pradėti vykdyti SGD eksportą, nors ir ribotais kiekiais.

Tarp SGD eksportuotojų – nauji lyderiai

Nors pernai Kataras išlaikė lyderio pozicijas pasaulinėje SGD rinkoje (77 mln. tonų SGD), „ICIS Energy“ duomenimis, 2019 metais šį titulą perims Australija. 2018 metais Australija eksportavo 68 mln. tonų SGD, arba 13 mln. tonų SGD daugiau nei 2017 metais. Tokį postūmį lėmė veiklą terminalo „Wheatstone“ pirmosios ir antrosios linijų paleidimas, bei pernai metų pabaigoje pradėjusius veikti „Ichthys“ pirmoji ir antroji linijos, suskystinusios pirmuosius bandomuosius krovinius. Šiais metais įsibėgėjus „Ichthys“ terminalo veiklai ir pilnu pajėgumu pradėjus veikti „Shell“ SGD terminalui „Prelude“, bendrą šalies eksporto apimtį tikimasi padidinti iki 78,4 mln. tonų SGD.

Kitas svarbus rinkos žaidėjas – JAV, 2018 metais eksportą padidino iki 20,5 mln. tonų SGD. Tai sudarė 6 proc. visos rinkos ir leido JAV užimti ketvirtą vietą pasaulinėje SGD eksporto rinkoje po Nigerijos. Pernai JAV skystinimo pajėgumus padidino metų pradžioje pradėjęs veikti „Cove Point“ terminalas bei penktoji „Sabine Pass“ terminalo linija. „ICIS Energy“ duomenimis, startavus „Freeport LNG“ ir „Cameron LNG“ projektams, JAV eksportas šiemet augs iki 37,8 mln. tonų SGD. 2020 metais JAV eksportas, prognozuojama, sieks iki 61 mln. tonų SGD, o tai sudarys 16 proc. visos pasaulinės SGD rinkos.

Nuo JAV neatsilikanti Rusija pernai eksportavo 19 mln. tonų iš Sachaline ir Jamale esančių SGD eksporto terminalų. Tikimasi, kad šiais metais SGD eksporto apimtys iš Jamalo terminalo padvigubės iki 16 mln. tonų SGD.

Eksporto apimtis pernai taip pat padidino Egiptas, eksportavęs 1,5 mln. tonų SGD palyginti su 802 tūkst. tonų 2017 metais. Alžyro SGD pardavimai dėl vis didėjančio vietinio dujų poreikio krito beveik 2 mln. tonų iki 9,7 mln. tonų SGD.

UAB „Lietuvos energijos tiekimas“ vertinimu, 2018 metais nominalūs metiniai pasaulio SGD skystinimo pajėgumai išaugo 39,9 mln. tonų SGD arba 10,9 proc. lyginant su 2017 metais, kai pajėgumai siekė 365 mln. tonų SGD. Šiais metais SGD skystinimo pajėgumai labiausiai didės JAV (25,2 mln. tonų SGD) – bus paleistos „Cameron LNG“, „Freeport LNG“ terminalų pirmoji ir antroji linijos, „Corpus Christi“ antroji

linija, veiklą pradės „Elba Island LNG“ mažos apimties SGD skystinimo terminalas. Šių metų pirmąjį ketvirtį nekantriai laukiama „Shell“ terminalo „Prelude“, esančio Australijos vandenynse, paleidimo. Viso per 2019 metus rinką turėtų papildyti apie 28,8 mln. tonų SGD nominalių skystinimo pajėgumų.

Šiemet prognozuojamas naujų SGD projektų rekordas

Kalbant apie naujus projektus, pernai tik keliems terminalams uždegta „žalia šviesa“. Galutinius investavimo sprendimus (angl. – FID) pernai priėmė „Cheniere Energy“ – palaimino „Corpus Christi“ terminalo trečiosios linijos statybą, o „Shell“ apsisprendė investuoti į pirmąjį Kanados SGD eksporto terminalą „LNG Canada“. 2018 metais priimta FID dėl 21 mln. tonų SGD pajėgumų plėtros.

Analitikai prognozuoja, kad dėl sparčiai augančio pasaulinio SGD vartojimo, mažesnių nei pernai SGD kainų bei didėjančio vartotojų noro sudaryti ilgalaikes SGD tiekimo sutartis, šiais metais bus priimtas rekordinis FID sprendimų skaičius. „Wood Mackenzie“ vertina, kad šiais metais investuotojai patvirtins investicijas į papildomų 61 mln. tonų SGD skystinimo pajėgumų statybas. Anot agentūros, pagrindiniai kandidatai – tai 27 mlrd. dolerių vertės „Arctic LNG-2“ Rusijos SGD terminalas, Mozambiko „FLNG Tortue 1“ projektas. Taip pat trys terminalai JAV: „Qatar Petroleum“, „ExxonMobil“ ir „ConocoPhillips“ vystomas „Golden Pass LNG“ projektas, „Venture Global“ vystomas „Calcasieu Pass“ terminalas bei „Cheniere Energy“ „Sabine Pass“ šeštoji linija.

Kiti planuojami projektai Katara, JAV, Kanadoje, Australijoje ir Nigerijoje, tikėtina, pajudės ne anksčiau kaip 2020 metais.

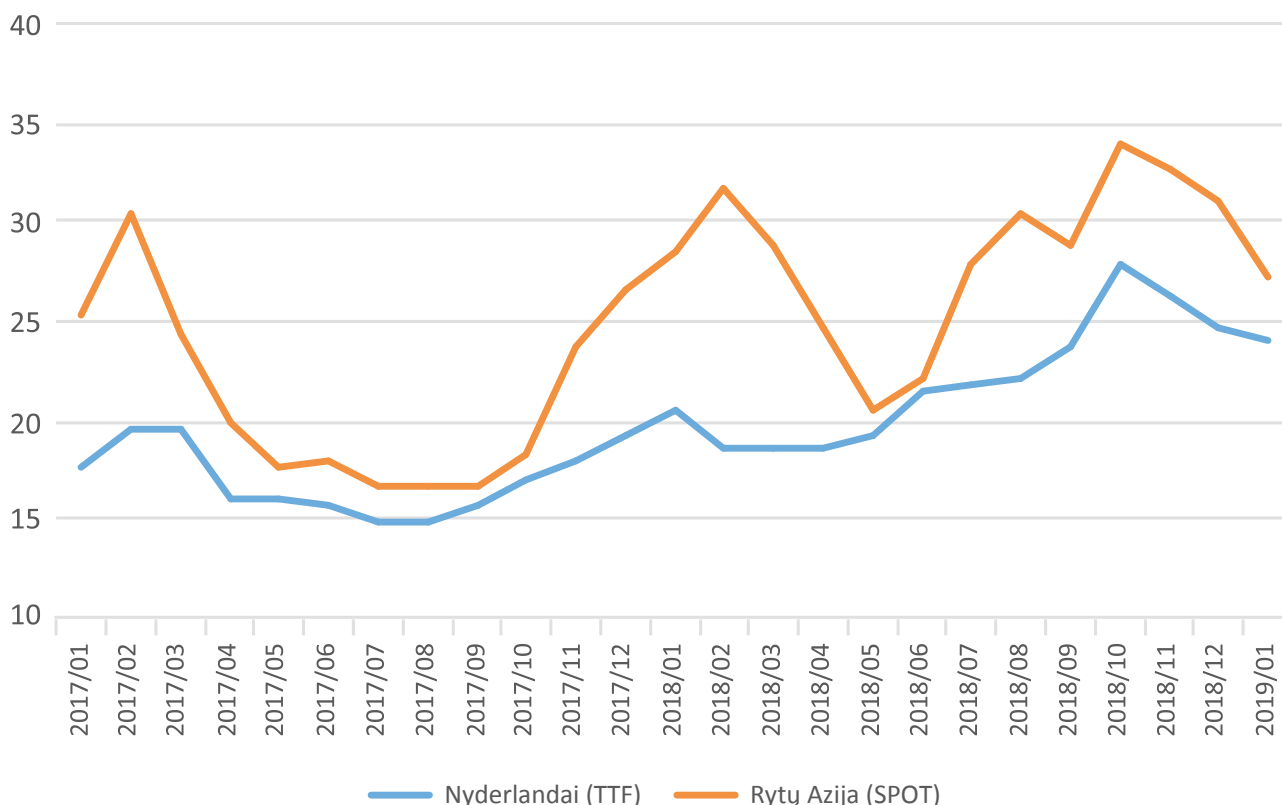
Trečdaliu aukštesnės SGD kainos

Pernai momentinių SGD krovinių kaina buvo vertinama trečdaliu brangiau nei 2017 metais. Tokia tendencija buvo būdinga tiek Azijos, tiek Europos regione.

„ICIS Energy“ duomenimis, Rytų Azijos regione SPOT SGD kaina 2018 metais vidutiniškai siekė 28,3 Eur/MWh, arba 35 proc. brangiau nei 2017 metais (21 Eur/MWh). Tuo metu Europoje TTF indeksas vidutiniškai pabrango 29 proc. nuo 17 Eur/MWh iki 22 Eur/MWh.

Šiais metais „Wood Mackenzie“ prognozuoja žemesnes gamtinių dujų kainas rinkoje dėl pasaulyje ženkliai didėjančios SGD pasiūlos bei prognozuojamų mažesnių nei pernai naftos ir anglies kainų. Anot agentūros, Europos TTF indekso vidutinė metinė kaina gali siekti 20,6 Eur/MWh, o Azijos SPOT SGD kaina 25,3 Eur/MWh.

Europos ir Azijos ateinančio mėnesio ateities dujų sandorių kainos, Eur/MWh

SGD deficito baimė keičia rinkos elgesį

Pastaruosius ketverius metus dėl žadėto SGD pertekliaus rinkoje, sukėlusio pernelyg optimistinius pirkėjų lūkesčius, SGD pardavimo kompanijoms ilgalaikių sutarčių sudarymas tapo dideliu iššūkiu. Vis dėl to 2015–2018 metų laikotarpiu sumenkus investicijoms į naujus SGD terminalus, o SGD vartojimui ir kainoms pernai kylant sparčiau nei tikėtasi, rinkos lūkesčiai ėmė keistis.

Baimė dėl galimo SGD deficito po 2022 metų paskatino pirkėjus pernai sudaryti apie 18 ilgalaikių ir 15 trumpalaikių (iki 4 metų trukmės) SGD tiekimo sutarčių su šiuo metu veikiančiais arba planuojamais SGD terminalais. Aktyviausia buvo Kinija, įsigijusi apie 10 mln. tonų SGD iš JAV, Kanados ir Kataro SGD eksporto terminalų. Lenkija taip pat pasirašė ilgalaikes tiekimo sutartis su „Venture Global“, „Sempra Energy“ bei „Cheniere Energy“ JAV SGD kompanijomis dėl maždaug 6 mln. tonų SGD.

SGD rinkos prekybininkai „Vitol“ ir „Trafigura“, sudarė ilgalaikes sutartis su „Cheniere Energy“ kompanija tiekti SGD iš JAV esančių terminalų „Sabine Pass“ arba „Corpus Christi“.

Rinkos banginiai stiprino pozicijas

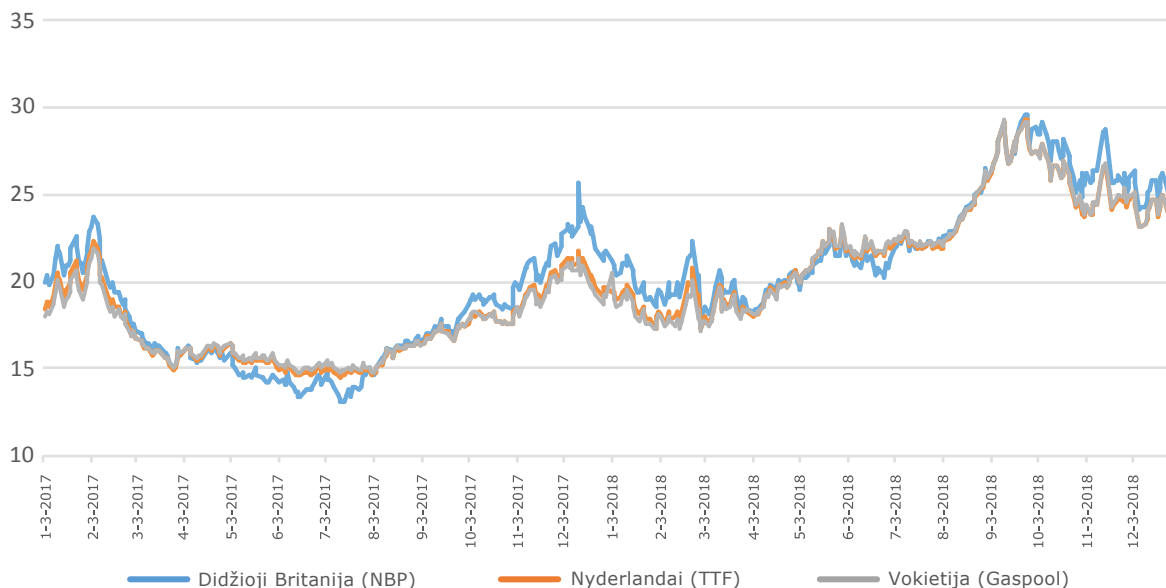
„Royal Dutch Shell“, įsigijusi „BG“ kompaniją 2016 metais, per pirmus devynis 2018 metų mėnesius pardavė 53,82 mln. tonų SGD (arba 23 proc. visos rinkos). Ji taip pat pernai priėmė galutinį investavimo sprendimą į pirmąjį Kanados SGD eksporto terminalą, taip dar labiau sustiprindama savo pozicijas pasaulinėje gamtinių dujų rinkoje.

Antroji pagal valdomą SGD portfelio dydį kompanija – Prancūzijos „Total“, pernai įsigijo „ENGIE“ valdomą SGD verslą ir savo pajėgumus padidino iki 40 mln. tonų SGD. „Total“ ketina ir toliau stiprinti savo pozicijas dujų rinkoje investuodama į tokius projektus kaip Rusijos „Arctic LNG-2“, JAV „Driftwood LNG“, „Costa Azul LNG“ ir „Cameron LNG“ bei Kataro SGD terminalo plėtrą.

Kitos kompanijos, pastaraisiais metais daug investuojančios į SGD verslą, tai „ExxonMobil“, „ENI“, BP bei Japonijos kompanija „JERA“, įkūrusi jungtinę įmonę Europoje kartu su „EDF Trading“.

Gamtinių dujų kainos Europos biržose (2018 m. IV ketvirtis)

Dujų kainos Europoje, Eur/MWh

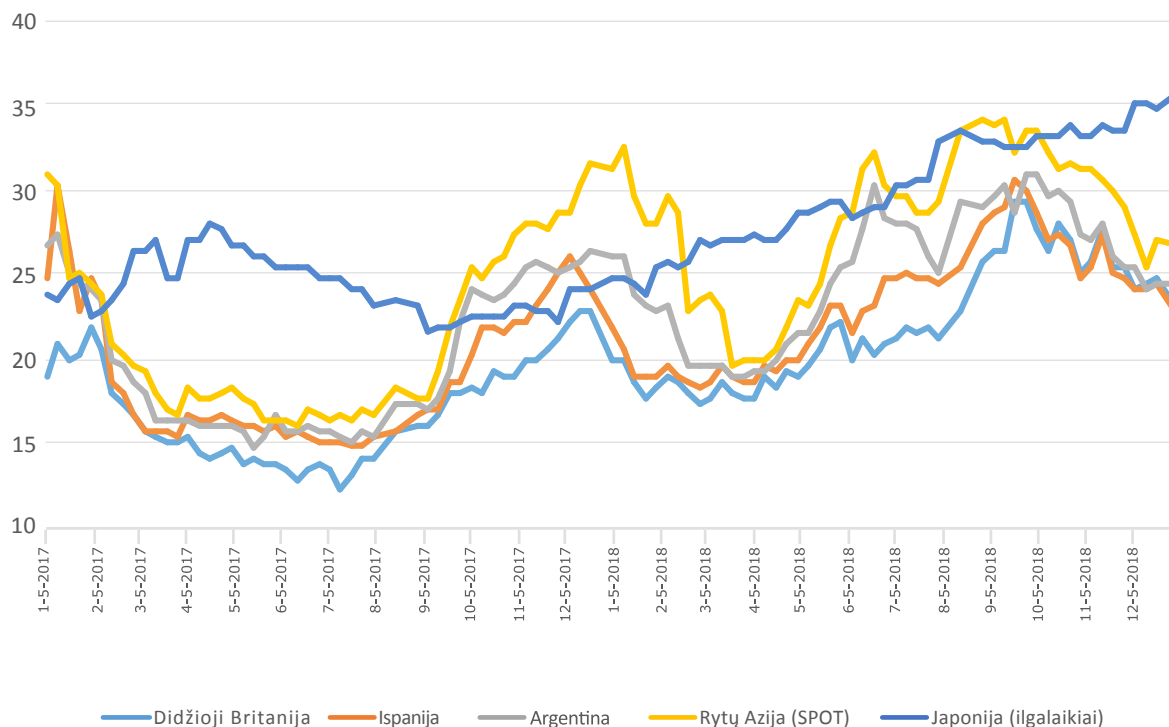

- ▶ Ketvirtąjį ketvirtį pernai TTF ir GASPOOL indeksų vertės vidutiniškai siekė 26,3 Eur/MWh, arba 16 proc. brangiau nei trečiąjį 2018 metų ketvirtį. Jungtinės Karalystės NBP indeksas, kaip ir įprasta žiemos metu, buvo brangesnis apie 0,90 Eur/MWh palyginti su kontinentinės Europos dujų indeksais ir vidutiniškai siekė 27,2 Eur/MWh.
- ▶ Paskutinio ketvirčio kainas kilstelėjo didžiausios praėjusiais metais TTF ir GASPOOL spalio ir lapkričio ateities sandorių sutarčių kainos, siekusios 27,8–26,2 Eur/MWh. Tuo metu pastarųjų indeksų 2018 m. gruodžio ir 2019 m. sausio ateities sandorių kontraktų kainos krito iki 24,8–24,0 Eur/MWh.
- ▶ Aukštesnes dujų kainas paskutinio ketvirčio pradžioje lėmė ne tik rekordiškai kilusios naftos ir anglies žaliavų kainos – iki 84 dolerių už barelį bei atitinkamai 101 dolerį už toną rugsėjo mėnesį. Įtakos turėjo ir pervertinti rinkos lūkesčiai dėl, tikėtina, aukštų artėjančios žiemos kainų bei nuogaštamimų, kad nebus spėta laiku užpildyti požemines Europos dujų saugyklas.
- ▶ Žiemos sezonui įsibėgėjus, pastaruosius lūkesčius greitai pakeitė didelis optimizmas dėl netikėtai didelio SGD antplūdžio į Europos dujų terminalus spalio-gruodžio mėnesiais. Stiprūs išdujinimo srautai paskutinį metų ketvirtį – Europoje jie pasiekė šešerių metų rekordinį lygį – bei šiltesni nei tikėtasi orai, lėmė pakankamą dujų atsargų lygį Europos dujų saugyklose.
- ▶ Spalio 1 d. Europos dujų saugyklų užpildymas siekė 886 TWh, arba 17 TWh mažiau nei prieš metus. Tačiau dėl mažesnio dujų poreikio iš saugyklų, gruodžio 31d. saugyklų užpildymas siekė 750 TWh, arba net 60 TWh daugiau nei 2017 metų pabaigoje. Šis rodiklis taip pat buvo aukščiausias per paskutinius šešerius metus.
- ▶ Pakankamos dujų pasiūlos veiksnys Europoje taip pat sutapo su drastišku kitų žaliavų – naftos bei anglies – kainų kritimu visą paskutinį praėjusių metų ketvirtį. Nepaisant pratęstų OPEC naftos gavybos apribojimų ir kylančios naftos paklausos pasaulyje, ICE „Brent“ naftos kaina praėjusių metų pabaigoje smarkiai smuko – iki 51 dolerio už barelį gruodžio 24 dieną. O anglies kainos Europos šalyse gruodžio pabaigoje atpigėjo iki 86 dolerių už toną.
- ▶ Šie veiksniai kartu su šiltais orais bei dideliu vamzdinių dujų srautu iš Rusijos bei Norvegijos spaudė Europos dujų indeksų kainas žemyn lapkričio ir gruodžio mėnesiais. Lyginant rugsėjo ir gruodžio mėnesio ateities sandorių kontraktų kainas, Europos TTF indeksas atpigėjo 3 Eur/MWh.
- ▶ Šiuo metu kontinentinės Europos indeksai vertinami apie 19 Eur/MWh kovo mėnesio kontraktui.

Suskystintų gamtinių dujų kainos pasaulyje (2018 m. IV ketvirtis)

Pasaulinės momentinių ateinančio mėnesio SGD sandorių kainos, Eur/MWh

- ▶ 2018 metų IV ketvirtį suskystintų gamtinių dujų (SGD) kainos tarptautinėje rinkoje buvo vertinamos kiek brangiau nei III ketvirtį. Tačiau jau metų pabaigoje SGD kainos netipiškai smuko žemyn, Kinijai nepateisinus SGD pardavėjų lūkesčių dėl tipiškai žiemą kylančių kainų kaip kad praėjusių kelių metų žiemos sezonu – tuo metu, SGD kainos viršijo 30 Eur/MWh.
- ▶ Ketvirtąjį ketvirtį vidutinės momentinės SGD krovinių kainos Azijoje buvo vertinamos apie 32,5 Eur/MWh, arba 12 proc. brangiau nei trečiąjį ketvirtį, kai kainos siekė apie 29 Eur/MWh. Tačiau jau metų pabaigoje Azijos pirkėjų mokama kaina smuko iki 25 Eur/MWh, arba tik 1-1,5 Eur/MWh brangiau nei Europoje mokama SGD momentinių krovinių kaina. Toks mažas Azijos ir Europos kainų skirtumas kartu su metų pabaigoje šoktelėjusiais SGD transportavimo kaštais lėmė didesnį „laisvų“ SGD krovinių srautą į Europos dujų terminalus už itin konkurencingas kainas, neretai siekusias TTF indekso lygį (23-25 Eur/MWh).
- ▶ „ICIS Energy“ duomenimis 2018 metų gruodžio mėnesį iš Europos SGD terminalų buvo išdujinta daugiau nei 6,9 mlrd. kub. m., tai yra dvigubai daugiau nei 2017 metų gruodį.
- ▶ Kainų smukimą Azijos regione praėjusių metų IV ketvirtį lėmė ženklus naftos kainų smukimas, istoriškai aukštas dujų atsargų lygis Japonijoje, Pietų Korėjoje ir Kinijoje bei šiltesni nei įprasta žiemos orai, kuriuos sukėlė „El Nino“ fenomenas, pasikartojantis kartą per penkerius metus.
- ▶ ICE „Brent“ naftos kainos smuko nuo 85 dolerių už barelį rugsėjį iki 51 dolerio už barelį gruodžio viduryje stipriai paveikdamos ne tik būsimas SGD ilgalaikių kontraktų kainas, bet ir momentines SGD krovinių kainas. Pastarosios Azijoje stipriai koreliuoja su naftos kaina – prekybininkai, mėginami apsidrausti finansinėmis operacijomis, kainas sieja su jų turimomis ilgalaikių kontraktų kainomis.

“Kainų smukimą Azijos regione lėmė istoriškai aukštas dujų atsargų lygis Japonijoje, Pietų Korėjoje ir Kinijoje bei dėl „El Nino“ fenomeno šiltesni nei įprasta žiemos orai.

- ▶ Kinija šiais metais atsakingiau vykdo „blue skies“ oro švarinimo energetinės politikos tikslus. Pirmiausiai, šalis pasirūpino didelę dalį būsimos žiemos SGD poreikio įsigyti dar vasaros metu (skirtingai nei 2017-2018 metų žiemos sezonu, kuomet vyko aktyviausi SGD įsigijimai, iš esmės sukėlę pasaulines SGD rinkos kainas). Kinija taip pat didino saugyklos pajėgumus iki 16 mlrd. kub. m. bei vietinę dujų gavybą (6 proc. per pirmus 9 praėjusių metų mėnesius). Be to, šiais metais Kinija maksimaliai išnaudoja su centrinės Azijos šalimis turimų dujų tiekėjų pajėgumus.
- ▶ Šiuo metu momentinių SGD krovinių kainos kovo mėnesio tiekimui Azijoje vertinamos 20-21 Eur/MWh, o Europoje apie 1-1,5 Eur/MWh pigiau.

TOP 5 ĮVYKIAI 2018 metais

Rekordiniai metai JAV gamtinių dujų rinkoje

Preliminariais Tarptautinės Energetikos Agentūros duomenimis, 2018 metais JAV gamtinių dujų rinka augo sparčiausiai iš visų šalių per visą pasaulinės SGD rinkos istoriją. Pernai JAV gamtinių dujų vartojimas išaugo daugiau nei 70 mlrd. kub. m., peržengdamas 810 mlrd. kub. m. metinę suvartojimo ribą. Tuo pačiu, rekordiškai augo vietinė gamtinių dujų gavyba (virš 80 mlrd. kub. m.), kurią paskatino stipriai išaugusi JAV naftos gavyba, didesnis gręžimo efektyvumas ir mažesni gavybos kaštai. Agentūra prognozuoja spartų JAV dujų rinkos augimą ir 2019 bei 2020 metais. Prognozė grindžiama didesniu vamzdiniu dujų eksportu į Meksiką, įtakos turės didesnis naujų SGD terminalų poreikis Luizianoje bei Teksase.

Kinija tapo didžiausia gamtinių dujų importuotoja pasaulyje

Pernai Kinija perėmė iš Japonijos didžiausios pasaulyje gamtinių dujų importuotojos titulą – per pirmus devynis mėnesius ji iš viso importavo 72,06 mln. tonų vamzdinių ir suskystintų gamtinių dujų. Tuo metu, Japonijos dujų importas siekė 67,36 mln. tonų SGD – šalis neimportuoja vamzdinių dujų nes neturi jų jungiančių dujotiekių su kaimyninėmis šalimis.

Kinijos gamtinių dujų vartojimas neabejotinai augs ir toliau, jį daugiausiai lems šalies vykdoma oro švarinimo energetinė politika, kurios tikslas – didinti gamtinių dujų ir atsinaujinančių

energijos šaltinių vartojimą bei mažinti anglies dalį bendroje energetinėje struktūroje. Anot Platts agentūros prognozės, 2017-2023 metais Kinijos gamtinių dujų vartojimas augs 60 proc., kas sudarytų 37 proc. viso pasaulinio gamtinių dujų vartojimo augimo minėtu laikotarpiu.

Australija aplenkė Katarą

Pernai Australijoje paleista „Wheatstone“ antroji linija bei „Ichthys“ terminalo pirmoji ir antroji linijos. Dėl to šalies metiniai nominalūs SGD skystinimo pajėgumai padidėjo iki 83,1 mln. tonų SGD. Tai leido Australijai pirmą kartą istorijoje tapti didžiausia nominalia SGD gamintoja. Ji pralenkė iki tol karaliavusį Katarą, kurio metiniai nominalūs SGD skystinimo pajėgumai sudaro 77 mln. tonų SGD. Nors pernai Australija eksportavo mažiau suskystintų gamtinių dujų nei Kataras, tikimasi, kad jau šiais metais įsibėgėjus „Ichthys“ bei „Prelude“ terminalų gamybai, šalis taps didžiausia pasaulyje SGD eksportuotoja pagal metines pardavimo apimtis.

Tiesa, pernai Kataras paskelbė apie planus didinti šalies SGD skystinimo infrastruktūrą nuo 77 mln. tonų SGD iki 110 mln. tonų SGD po 2023 metų. Šie planai pasaulyje laikomi gana rimtais dėl itin žemų SGD skystinimo kaštų Katarė bei didelio užsienio investuotojų susidomėjimo. Šalis tikisi priimti galutinio investavimo sprendimą 2019-2020 metais.

Rusijos dujų eksportas į Europą – didžiausias istorijoje

Pernai Rusijos gamtinių dujų eksportas į Europą siekė 201 mlrd. kub. m., arba 3.5 proc. daugiau nei 2017 metais. Rusijos dujų pardavimai į Europą didėja jau ketvirtus metus iš eilės – 2015 metais dujų eksporto apimtys siekė 158,6 mlrd. kub. m. Šalies šiaurėje pradėjus veikti Jamalo SGD eksporto terminalui, pernai lapkritį Rusiją pirmą kartą istorijoje tapo antra pagal dydį SGD eksportuotoja į Europą po Kataro.

Rusijos SGD eksportas iš Sachaline ir Jamale esančių SGD eksporto terminalų pernai siekė 19 mln. tonų.

Kanada turės pirmąjį SGD eksporto terminalą

„Shell“ kartu su partneriais pernai priėmė galutinį investavimo sprendimą (FID) į „LNG Canada“ SGD eksporto terminalą vakarų Kanadoje. Tai ne tik pirmasis SGD terminalas Kanadoje, bet ir pirmasis per penkerius metus FID sprendimo sulaukęs „greenfield“ projektas SGD rinkoje. Terminalo nominalūs SGD skystinimo pajėgumai sieks 14 mln. tonų SGD, veiklą numatoma pradėti 2023 metais.